

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYÚJSÁG”-ra

Égész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalványnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR

DOHÁNYÚJSÁG.

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYÚJSÁG”-ra

Égész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalványnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI. Podma-
niczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felv. sz. a kiadóhivatal és az ország
minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.Felelős szerkesztő és lapfajdos:
DARÓCZI VILMOS.Hirdetések: Negyed oldal 10 frt.; kisebb hirdetéseknél
minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: A dohánytermelés és kezelésről
Irta: Kállay András, Szabolcsmegye főispánja.
(Befejező közlemény.) — A dohánymelegág sor-
vetése. Laróczy Vilmostól. — Pár szó, a dohány
minőségének javításához Moskovitz Mórtól. (be-
fejező közlemény.) — A mintacsomók beszerzése
és összeállítása. X. — Néhány szó, a szusz-
dohány gyártásához. Borsosay Benedekről. — Ada-
tok, Magyarország mezőgazdasági és termelési
statisztikájához: A dohány. B. K. — Egy kis
dohány kronológia. — A milleniumi kiállítás:
Felhívás a közönséghez. Lukács Béni, kereske-
delemügyi m. kir. ministertől. — Irodalom. —
Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdet-
sek.

TÁRCSA: A pipa. Krampera Jánostól.

A dohánytermelés és kezelésről.

Irta: Kállay András.

(Befejező közlemény.)

A kapa dohányról.

A kapa dohánynál az eljárás ugyanaz,
mint a debreczeni leveleknél, azon — a kapa-
dohány termelésnek javára eső — különb-
séggel, hogy annak a magvetéstől számított
munkája minden tekintetben könnyebb, —
oly szakismeretet és ügyességet nem igényel,
— s így szakmányosok és napszá-
mosok által és majorságilag kezelhető. —
figyelembe veendő azonban az, hogy a
kapadohány a partos, homokos talajo-
kat — legyenek azok bár kövérek is — nem
szereti. — s figyelembe veendő a kapa-
dohánnak azon sajátága, hogy kacsozás
és a virág bugák elhanyása után hirtelen
érésnek indul, s így ennek törésével kése-
delmeskedni nem szabad. — A kapadohányt,
ha az a szárítón egyszer kiforgattatik, lehet
bárminő szorosan fűzni.

A kapadohány termelés, úgy súly, va-
lamint átlagára nézve, nálam a debreczeni
levelekhez hasonló eredményt mutat fel.

A dohányos kertésznek a gazdához való
viszonyairól.

A dohányosokat mindig október hó
első felében fogadom fel, habár a változás
nálam nagyon csekély számú és számos
dohányosom van jelenben is, ki nálam már
10—15 év óta szolgál. Csak olyan doh-
ányost fogadok fel, ki 2 lóval és szekérral
bir s kinek családja legalább 3 dologké-

pes tagból áll. Javadalmazása a 4 catast.
holdat művelő dohányosnak a következő:
egy külön szoba, közös pitvar és fél pad.
a simítás alatt minden hóra egy béres-
szeker szalma, marhája és lovai részére föld-
ól; 500 □ öl föld őszi és ugyanannyi ta-
vaszi alá, mit ő maga szánt meg és vet
be; legelő 2—3 lónak, egy tehérnek és
egy kocának.

Ezen kívül kap a dohányos havonként
10 forint előleget, s a nyári hónapokban, a
mutakozó szükséghez képest, kapálás, tő-
rés és fűzésre hetenként 5—10 frtot, mind-
ezt kamat nélkül. — Orvosi díjazást én tel-
jesítem, a — gyógyszerek árát a dohányos
fedezi.

A dohányosnak más — még szomszédos
birtokban sem szabad művelésre földet vál-
lalni, de viszont mindig gondoskodom ar-
ról, hogy a dohányosnak saját birtokom-
ban jussom elegendő répa. tengeri földje
és kaszálója.

A dohányos, engedelem nélkül, a ta-
nyáról vagy faluból el nem távoztatik, lo-
vait el nem adhatja vagy cserélheti, s ha
a dohánykezelés engedi: minden mezei
munkát és fuvarozást a szokásos napidíjak
mellett végezni köteles.

A bírságolások következők: amely do-
hányos, azon czöveket, mire neve felírva
van, minden darab dohánfyöldje végén el
nem helyezi s azt meg nem őrzi, vagy en-
gedély nélkül eltávozik: fizet annyiszor a
mennyiszor 1—1 frtot; — a kapálás, kacso-
zás és tetejézés elhanyagolásáért 4—10 fo-
rintot; — a beváltásnál pedig a dohánykeze-
lésnél előfordult, illetve a helytelen keze-
lésből származó súly levonásokat és osz-
tály különbözeteit a dohányos téríti meg.

A dohányos fuvar-pótlékban nem ré-
szesül, ellenben terhére semmi néven ne-
vezhető költségek fel nem számíthatnak.

A dohányos fizeti az engedély illeték
felét. — saját adóját, — a dohány és paja
tűzbiztosítása felét, — a jégbiztosítás felét,
valamint levonatnak járulékból az egy-
házi és iskolai tartozások, jégkár esetén
levonatik a dohányost megillető kárbecs

feléből, a megsemmisült dohány becsérté
kének 10%-ja.

A dohányosokkal való beváltás utáni
végleszámolásom nehézségekbe soha nem
ütközött, mert igen egyszerű. — A kis
könyvecskéje ugyanis, mibe minden kivé-
tele a fizetés alkalmával bejegyeztetik,
mindig nála áll, úgy hogy a termelési év
végével annak tételeit csak alá kell húzni
és összeadni. A dohány beváltás eredmé-
nye pedig 10 év óta nem általam, de sza-
bad idejében, egy — a dohánybeváltásnál
alkalmazott számtiszt által számíttatik ki,
úgy összeségben, valamint egyénenként,
miről minden dohányos egy — az általa be-
adott dohány összes súlyát, osztályait és
értékét kitüntető s a számtiszt által kiállított
lapot nyer.

A dohány termelés és kezeléséhez szükséges
beruházásokról.

Mint már említve volt, gazdálkodá-
somban minden dohányos külön szobában
lakik, elkülönítve a többi cseléd lakóktól,
a két oldalt elhelyezett szárító pajták kö-
zötti téren.

A dohány simítására a főtelepen egy
40 méter hosszú és 10 méter széles simító-
ház szolgál, melyben 20 dohányos — ugyan-
annyi a paja 2 oldalán elhelyezett aklak
előtt levő asztalokon — végzi a simítást; az
épületnek csak egyik oldalán vannak aj-
tók, melyek 1 méter széles nyílt folyosóra
nyílnak; a terem két végén és közepén
van elhelyezve négy, közzénnel fülő vas-
kályha; a simító ház belső magassága 3
méter. — deszka padlóval és magtárnak
berendezett paddal. A simításhoz szükséges
18 C. fok meleg könnyen elérhető. A si-
mitőház két végén van 1—1 fedett nyílt
szin, melyekben a pajtákból kivitt doh-
ányok addig elhelyeztetnek, míg simítás alá
kerülnek.

A szárító pajták nálam nádfedelűek,
— deszka oldallal ellátva — s megfelelően
átalakítva.

Észrevételek.

Ha az eddig elmondottakhoz hozzáte-
szem, hogy dohánytermelésem átlagban cat.

A magas kormány kezdeményezése folytán alapított

Mindennemű
műtrágya

„HUNGARIA” MŰTRÁGYA, KÉNSAV- ÉS VEGYI IPAR RESZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: csontliszt-, spodium-,
ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet, Thomassalakot, ohliisáletromot, kénsavas kálit és
ammoniakot; különlegességeket mint: dohány, szőlő, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindenemű egyéb
műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgálicot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. Felvilágosítással és
arjegyekkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: Váci-körút 21. sz. (ipar-udvar,) hová a levelek és
megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Thomas-
salak.

holdanként 50—60 forint tiszta jövedelmet eredményez, úgy a fentiekben hű képét nyújtottam Nagy-Halászi dohánytermelés és kezelés körüli eljárásomnak.

Ezek után nincs más hátra, mint az, hogy egy-két a dohánytermelés javítását célzó óhajításomnak adjak röviden kifejezést.

1. Óhajtanám mindenek előtt, hogy ott, hol a dohánybevéltő hivatalok mellett kir. felügyelőségek vannak, kísérleti mintatelepek létesíttetnének.

2. Hogy a legjobb eredményt elért dohányos kertészek, a magas kincstár részéről jutalomban részesíttetnének.

3. Hogy az osztályozásnál nem a külalak és kezelés, hanem a minőség vétetnének első sorban figyelembe.

4. Hogy a fuvar átalány a tényleges távolságoknak megfelelően szabályoztassék és felemeltessék.

5. Hogy a gazda és dohányos közötti viszony törvényhozás útján megállapíttassék.

Általában pedig s különösen szem előtt tartva az egyedáruság érdekeit, kívánatosnak tartanám, ha:

1) a kir. dohánybevéltő hivatalokban alkalmazott tisztviselők fizetése s a beváltó küldöttségi tasko napidíjjai felemeltetnének; 2) ha a gyenge égésű anyagot termő talajokban csak a kapadohány termelésre adatként engedély;

3) ha az adott engedélyeknek fokozatos és aránylagos reductiója mellett, a dohány termelés az országban eddig kizárt kitűnő minőségű dohányt termő talajokra is kiterjeszthetők;

4) ha a kivételre adott engedélyek teljesen beszüntetnének.

A dohányügy ez időszaki vezetése elég garanciát nyújt arra nézve, hogy a szükséges reformok behozatalával, az okszerű dohánytermelés új lendületet nyerni, s az egyedáruság és a termelő közönség között fennálló érdek kapcsolat még inkább megszilárdíthatni fog.

TÁRCZA.

A pipa.

A „Magyar Dohányuság” eredeti tárczája. — Három lehetetlen dolgot ismerek. Balbemenő szép asszonyt megfésülni, úgy hogy az meg legyen elégedve, — a tisztviselők fizetését eléggé felemelni és a felsőbb mathesist jambusos versekbe szedni.

Hogy megpróbálnám az elsőt — sajnos — még eddig senki sem bízta rám; a másodikba bele sem fognék, (nem vagyok bolond, hogy mindenki engem szidjon, —) a harmadikhoz pedig nem értek.

Van azonban még egy negyedik is: szaklapba tárczát írni.

Ez utóbbit mindig olybá néztem, mint a nyolczlábu bivalyborjut, vagy a kutyatejű kisasszonyt, vagy más ilyen kötésű természeti csudákat, a miknek láttára az ember azt se tudja, kit csodáljon inkább: azt-e, a ki mutogatja, vagy azt, a ki megnézi.

A szaklapba irt tárcza is rendesen se nem tárcza, se nem szakcikk, hanem olyan közép valami, a min két ember izzadt, — az, a ki megírja, de az is, a ki elolvassa és a

A dohánymelegágy sorvetése.

Néhány éve már annak, hogy a dohánymagnak sorba vetését sikerült meghonosítanom, de ez még mindig nem vált oly általánossá, mint ahogy azt óhajtanám.

En ezt a rendszert oly annyira fontosnak és előnyösnek tartom, hogy ennek leírásával és szorgalmazásával nem tartózkodom ezuttal sem ismétlésekbe bocsátkozni.

Óhajtanám, hogy ez a sorvetési eszme, országszerte ténynyé és bevett szokássá válnék, mert megmérhetetlen az a haszon, amely ezen munka által, a dohány okszerű termelésére háramlik. Mert bármiként fogunk is az okszerű dohánytermelés végzésében egyébként közreműködni: az első és legfontosabb mindig a palánta nevelése lesz. Tehetünk bármit, de ha nem lesz jó, üde, erős, gyökeres palántánk: akkor jó dohányunk se lesz soha.

A sorba vetett palánta gyökerei gazdagok, izmosak, hajszálai egyenlők és nem kuszáltak s így az ültetésre és tovább fejlődésre a legalkalmasabbak, — amint ezt már a termelők közül számosan — akik ezt az eljárást gyakorolják — teljesen elismerték. Hisz ez nem is lehet máskép, — mert a sorbavetésnél van a gyökérnek helye, ahová kissé terjedjen és nem kell hogy a másik palánta gyökérébe kusszék, — mert a sorok közti üres hézag elég helyet és módot ad a kellő terjedésre.

Ha képesek lennének a magot a sorban is ritkán vetni, ezáltal az is meg volna nyerve, hogy a sorban sem lennének a kis palánták egymás által oly annyira elszorítva, — mert midőn a gyökérzet összeszorul, nem képződhet a szükséges hajszálgyökér, — de még a szár növeése is folytonos akadályokba ütközik a gyökér összeszorítása által. — Ha képesek volnának a dohány palánta szálaát egyenként nevelni, meggyőződhetnénk, hogy mily gyorsan és szépen fejlődnek a palánta; — de amennyiben ez a lehetőségek közé tartozik, azért legalább a sorvetés által kell a rosszat egy kissé kevesbbitenünk.

Épen a felett tünődtem a napokban, hogy vajha képesek volnának a sorba vetett magot is ritkán vetni, — s elgondoltam magamban, hogy ebben a meglepő találmányok korszakában, bizonyára olyan is

végén tünődik rajta, hogy hát tulajdonképpen mit is akar az író mindebből kisütni.

Akárhogy s mint áll a dolog, ebbe már bele vágom a fejszemet — hogy egy ferbli műszóval éljek: — még akkor is, ha holtig vizet iszom.

Most tehát „lassuk a medvét”

Nem is olyan sok idővel ezelőtt, ha valamelyik Pista vagy Miska urambátyámat ott lenn Bharországban szivarral kínáltam volna meg, aligha rám nem mordult volna: „Elvidd előlem azt a macskafarkot, különben majd rossz helyre dugom, — tán már nem is jó teneked a galócsi muskataly?”

Most pedig? . . . Az ősi tekintélyes tajtékpipák, melyek maradékról ivadékra szálltak, lassan-lassan lomtárba kerülnek, aranyárga vagy szép sötétpiros derekuk megfakul, bajuszt eresztenek bánatukban és belepi őket a por, valamelyik sötét sarokban; az idegen jövevény, a szivarnak csufoolt „macskafarok” kiszorítja őket a divatból, idejüket multak, akárcsak gazdák, a hangos szavu, kurucz érzelmű, derék tekintetes urak, a kik közül olyan kevés van már, hogy mutatóba is alig lel egyet-egyét a kíváncsi ember.

akad, aki egy ily — erre a célra alkalmas — vetőgépecskét fog majd feltalálni; — és ime, ezen közben alkalmas nyílt, a Semler Henrik által »A tropikus növényekről» irt és San-Franciscoban nemrég kiadott jeles szakmából meggyőződnöm, hogy a dohánymagnak sorvetéséről ő is igen dicséretileg szól, de ugyanezen érdekes munkából egyszersmind azt is látom, hogy az általam remélt felfedezőre sem kell már többé várni, mert amint a kitűnő szerző előadja: Észak-Amerikában, a kereskedelmi kertészek és dohánytermelőknél, egy »New-York Geed-drill» elnevezésű sorvető gépecske van alkalmazásban, amely feltűnő sikerrel használtatik s már is rohamosan elterjedt; mert a felette apró mag-zemecskéket is egyenletesen és tetszés szerint szabályozhatólag veti el s az ezzel történt vetés, a szórva vetett maghoz képest óriási előnyben van. — A gépecske rendkívül praktikus szerkezetű, s úgy van alkotva, hogy a magot a szükséges magasságban hullatja, betakarja és lelapítja; — a gép vezetőjének szemei előtt hullanak a kellő mennyiségű magok a porhanyós melegágyon lévő kis barázdákba, melyeket a gép egyidejűleg csinál, s e mellett a gép egy olyan szerkezettel is el van látva, hogy az általa képezett kis barázdába a magvat — tetszés szerint — kissé elszórtan is hullathatja. — Ezen kézi vetőgépek az ára 55 marka, a mi pénzünk szerint 33 forint. — Nagy gazdaságokban igen kifizetné magát, egy ilyen kis vetőgéppel kísérletet tenni.

Tárgyunkra visszatérve: — a sorba vetett dohánymag után kelt palántát jobban és könnyebben lehet gyomlálni, mint a szórva vetett, gyepp-sűrűségű palántákat, amelyek közt annyi hely sincs, hová — — az esetleges ritkítás czéljából — az ujjunkat ledughatnánk. Az is nagy előny, hogy a sorba vetett palánták sor hézagjait fel lehet kaparni, mintegy a megkapalást képezve, mely a palánta fejlődésére roppant ó hatást gyakorol.

Számtalanszor meggyőződhetünk arról is, hogy a szórva vetett palánták — túl sűrűségük mián — többnyire megpállanak, lesárgulnak, elrothadnak és legtöbb esetben igen lassan fejlődnek, — gyakran összevissza görbén felnyurgulnak és czérnaszál vékonyaságuk lesznek, amelyek — a ki-

„Tempora mutantur et nos mutamur in illis!”

Igazán, nem is tudom hirtelenében okát adni, hogy miért hagyogatjuk cserben a jó tajtékpipákat, meg a nagyhasu, szironyos kosztököket?

Hiszen nem tagadom, jó az Upmann vagy az Alvarez készítménye, illatosabb, finomabb is talán Csetnek vagy Galócs dc.ányánál, de hogy a magunk szülőtőjének mennyi más előnye van az idegen fellett, úgy gondolom mindenki elismeri, a ki csak valaha pipát szorongatott a markában.

Csakhogy persze, éppen mint a harangöntéshez, úgy a pipázáshoz is érteni kell.

Nem ilyen amolyan könnyű dolog az, mint a hogy azt egynélem ember hinné.

Ahhoz nagy műértelem, természet, véralak és hosszu praxis kell.

A koczapipás előveszi a maga foltos, bajúszos, esztendőben egyszer tisztított, pipának csufoolt kicsodáját; jól-rosszul megtölti, gyufával gyújt rá, a szegény elkínzott jószág pedig természetesen hol nem ég, hol elalszik, — ha meg ég, akkor sincs benne köszönet, mert fertelmes büzt terjeszt, olyant, hogy nemcsak

ültetés után — csak felette kedvező időjárásban tudnak gyarapodni.

Voltak, vannak és lesznek ugyan a szörva vetett palánták közt is hasznavehető, alkalmas palánták, de azt határozottan merem állítani és biztosíthatok róla mindenkit, hogy ha sorba fogják vetni: ezek még a legsikerültebb szörva vetett palántáknál is sokkal jobbakkal lesznek.

Ne sajnálja tehát senki, a sorvetéssel járó némi kis fáradságot, mert ez által nincs szükség több melegágyra, sőt azt mondhatom, hogy még kevesebb kell, mert így minden szál palánta jó, izmos, erős, s az elültetésre teljesen alkalmas palántát fog szolgáltatni, míg ellenben a szörva vetettől sokat el kell hányani, amit ha nem teszünk, s megválogatás nélkül mindent felhasználjuk, úgy ezt nagyon rosszul tesszük, és később nagy kárát valljuk.

Azért teljes biztossággal merem állítani, hogy a sorba vetett magból nevelt palánták, számra is — érte az ültetésre teljesen alkalmas és megfelelő palántákat — sokkal többet fognak szolgáltatni, mint ugyan olyan nagyságu területen, a szörva vetett melegágyból valóik.

Egyébiránt a sorvetés semmi különös fáradsággal vagy költséggel nem jár. Amikor a melegágy teljesen készen áll az elvetésre, egy egyenes léczcel vonalat húzunk, egymástól 3—4 centiméter távolságra, és az egyenes vonal porhanyós csekély mélyedésébe két ujjunk közt pergetjük belé a vetésre szánt, kitisztázott és színes vegyülettel kevert magot, amelyet fenyedén betakarunk földdel és ezt kissé lenyomogatjuk: — ebből áll az egész sorvetés mestersége.

Ezuttal figyelmeztetni kívánom még a termelőket, hogy ha a melegágyak az elvetésre már teljesen el vannak készítve, 5—6 napig még elvetetlenül pihenni kell hagyni, — és mielőtt elvetnénk, kurta és sűrű fogu gereblyével gereblyéljük meg a melegágy egész felületét, hogy ez által a melegágyban kicsirázott, esetleg már kikelt gyomok megsemmisíthetessenek.

Duróczy Vilmos.

a szunyogok, de a gyengébb idegzetű emberek is fálnak esnek tőle.

Milyen csodákat mivel ellenben a jó pipa, ha jól bántak vele!

Mindazok között, a kiket ismertem, az én Elek urambátyám volt az, a ki a szó teljességében művészi niveaura emelte a pipázást.

Dolog idő alatt familiástól kinn lakott a pusztán s ilyenkor ur magam is gyakran meglátogattam a vadszőlővel befuttatott kedves tanyai lakot.

Egész áldott nap szerzte lótot-futott a tekintetes ur a gazdaságban, korholva, biztatva a munkásnépet; — mindenütt ott volt a hol szükséges a gazda szeme és mindig vele volt két hűséges kísérője: Bella, a vizsla és a kurtaszáru vadászipa.

Hanem az a pipázás, amit ilyenkor mivel, az még semmi se volt, az igazi csak később következett.

Estenden, jó magyaros vacsora után, ha jó kedve volt urambátyámnak, rendszeren kiültünk a lombos gesztenyefa alá és ilyenkor történt meg aztán a díszpipázás.

A lányával — fiukra nem bízta, mert azok szelesek s még elejtik a drága jószágot

Pár szó, a dohány minőségének javításához.

(Befejező közlemény.)

Az elmúlt években egy kat. hold földön kísérleti telepet kezelttem. A talajt minden kívánalomnak megfelelően elkészítettem, 2-szor 8—9" mélyre megszántattam; a dohány keskenyebb és szélesebb sorokban: : : : : : ilyenformán ültetett, 90 és 70 cm-es sorokban. — Először az alj dohány lett törve, és pedig azonnal a mint a legalsó 3—4 levél megsárgult; — a szűkebb és szélesebb sorozás által azt értem el, hogy a levelek terjedelmes voltának daczára — az aljtöréskor a dohánytörő munkás a széles sorokba járva bátran mozoghatott s a derékleveleket csöppet nem sértette meg, a mi a kacsózásnál is — a mely 4-szer eszközöztetett — nagy előnnyel járt. — A derék, illetve anya levelek törésénél egy munkás először mindig a sértetlen első rendű leveleket szedte és rakta külön; az utánna jövő munkás a kis mértékben sértült leveleket s így tovább. — Mint látható, a dohány már a mezőn lett bizonyos mértékig osztályozva. — A sértetlen és kevésbé sértült dohányok a pajtában szárítottak, az erősen sértült levelek a szabadban, de csakis 3—4 napig, míg a dohány jól megsárgult és a levelek szélei száradni kezdtek. — A hegydohány törése az anyalevelek törése után 6—8 nappal eszközöztetett. — A letört dohány a törés után azonnal a hodályba rakatott, hogy a nap égetésének ne legyenek a levelek kitéve és pedig 10—12" vastag rakásban mindig hegyvel fölfelé, kocsánnyal lefelé; ez állapotban addig maradt a dohány, míg izzadásnak s melegedésnek nem indult, azaz a kellő füllesztést el nem érte. A füllesztés hatása első sorban abban nyilvánult, hogy a levelek kocsánya töréskori és füllesztés nélküli me revségét elvesztve, hajlékony s fűzésre igen jó engedelmessé lett, — másodsorban pedig, hogy — a mit próbáltam (a dohány) sokkal hamarabb és egyenletesebben sárgult, mint a füllesztetlen dohány. — Simitáskor a benne-szártított sértetlen dohányok csakis nappal csomóztattak, hogy a levelek ne csak nagyság, hanem szívósság s különösen szín szerint válogatassanak.

Az eredmény az volt, hogy a kísérleti egy kat. hold: 1625 klgm dohányt adott s az anyagért 352 frt járult, míg ezzel szemben a teljes kertészek dohányja holdankint 1140 klg

— kihozta a nagyapjáról rámaradt taragot tajtékpipát, a himzett, szironyos kostökö, az aczélt, kovát és taplót. (Volt ugyan gyufa is a háznál, de az csak szivarhoz, meg cigarettéhez való.)

Akkor alaposan megvizsgálta nincs-e valami repedés a drága klenodiumon, nem-e ütötte oda valamihez a kis hugám. — szépen letörölgette tajtékját a zsebbelijével, egy párszor belefújt, megtudandó, ki volt-e az nap tisztíva, meg hogy jól szelele, akkor aztán megkezdődött a töltés.

Mert az ám csak a mesterség, az adja meg a zamatját az egésznek.

Az ember félredült a kostökö, a pipa száját bele teszi, azután mutatóujjával aprónkint belekapargatja és vigyázva belenyomogatja a finom illatos dohányt, olyanformán, hogy a töltés se tulkemény, se nagyon laza ne legyen.

Azután vette Elek bátyám a tűzszerszámot, kicsiholt, a kova tüzet adott, a tapló tüzet fogott, a taplót két ujjal megfogta, s egy kicsiddég lóházva a levegőben, vigyázva rátette a töltésre, úgy hogy az éppen a közepeire essék és a kupakot lezárta.

Nézni kellett, hogy milyen odaadással és

s pénzben 207 frotot adott. — Ezen kísérleti ültetvény óta a dohányt úgy itt mint, n. lónyai gazdaságomban széles és keskeny sorokban ültettem. S mindenben lehetőleg a fenti eljárást követjük. — Nem kétem, hogy ezen rendszer alkalmazása nagyban hozzájárult az elért eredményhez, a mely eredményt illusztrálja a n.-tárkányi és v.-náményi doh. bev. hivatalok statisztikája, mely kimutatások a Dohányjusságban febr. 1-én és 16-án jelentek meg s melyek szerint mindkét hivatalban a legnagyobb eredményt — Győröcskén és Nagy-Lónyan — én értem el.

Tény az, hogy rendszeres kezelés mellett jó szárító helyiségekben sokkal — de sokkal jobb eredményt lehet elérni; — de a rendszeres kezelés a gazdának nagy munkaszaporítást, jó szárítóhelyiségek és simító házak építését, s nagy tőkét igényelnek, de ha ezekkel rendelkezünk: a jobb eredmény szükségképp be fog következni. — Csakhogy ehhez a kincstárnak előkezeséssel v. szigorral, de bármily módon hozzá kell járulni. A jó anyagot mindig méltányolni, s határozottan utat mutatni, mely a jobb minőség s jobb eredmény elérésére vezet; — mert valóban szomorú állapot, hogy Magyarország óriási dohányszeresztvénye daczára, külföldről importálja a szivaranyag legnagyobb részét — drága pénzért, s kénytelen a honi természetmenny — ahhoz képest — potom áron kiszállítani.

A termelő sokat — nagyon sokat megtenne a minőség javítására, ha a beváltási árak a befektetési tőkével s munkával arányban állának; — kísérletet tenne műtrágyákkal, — hollandiai szárítási móddal stb.

De első sorban a kincstárnak kell kísérleti telepeket felállítani a legjobb anyagot szolgáltató körzetekben s nem csupán M. Óvárort v. más gazdasági intézetben, hol talán a talaj egyáltalán nincs minősítve jobb anyagot adni; — e telepek főczéljának — a költségére való tekintet nélkül — szivaranyag előállítását kellene czéloznia, s ha egyik-másik körzetben a kísérlet sikerülne, az ily körzeteket előnybe részesíteni, s ha kell — a mire azt hiszem egyáltalán nem volna szükség — a termelőket kényszeríteni kellene, a kísérleti telephez hasonló berendezésre. — S míg akkor egyrészt a kincstár a jelenlegi termelési terület egy részén kiváló anyagot kapna, tehát kevesebb rossz dohányja volna kiszállítandó s kevesebb jó behozandó: addig másrészt a gazda is

vigyázva csinálta mindezt az öreg, mintha nem tudom milyen fontos dologról lett volna szó és jaj volt annak, a ki megzavarta őt ezen munkájában.

Hanem oszt, hogyan is égett az a pipa, s milyen hozzá füstkarikák jöttek abból.

Én magam sohasem birtam urambátyámat tőkéletesen utánozni, de gondolom, hogy az valami mennyi élvezet lehetett, mert ilyenkor még az ingét is odaadta volna az öreg ur, ha kéri tőle.

No már most mondja a szemembe akárki is, hogy mindezzel szemben mit ad egy — különben bármilyen jó — szivar is?

Az ember rágyujt és elszívja, közben pedig tíz eset közül kilencszer szítja a gyárat, a hol csinálták s a kincstárt, a ki áruba bocsátja annyira amennyi krajczárért azt a szivart, a melyik mindent csinál, csak éppen nem szelel.

A szidalmazásra nézt pedig még nincs is igaza az illetőnek, mert tíz dohányzó közül kilenc az azt se tudja, hogy s miként kell a szivart elszívni, a tizedik meg azt sem tudja, milyen nehéz a szivar csinálása s milyen kevés kell ahhoz, hogy rosszul égővé legyen.

De ezt már máskor mondom el, ha tetszik.

Krampera János.

saját érdekében elkövetne mindent, — ha — a mint fentebb írtam — befektetése és munkája méltányolatának.

Moskovics Mór.

A mintacsomók beszerzése és összeállítása.

Feltéve azt, hogy ezentúl a beváltási minták az évi jóváhagyott termésátlagot fogják képviselni, önként előtérbe lép azon kérdés: hogy lehessen azokat úgy beszerzeni, hogy a fenti célnak megfeleljenek?

Igen, de azt is tekintetbe kell venni, hogy ezen beszerzés sem a kincstár, sem a termelőkre valami nagy költségeket ne hárítson, vagyis más szóval: a kecske is jóllakjék, a káposzta is megmaradjon. Az pedig csak úgy lehet, hogy lehető legtöbb káposzta fejből a kecske fejénként csak néhány levelet kapjon, avagy az unalomig gyakori hasonlatosságot, a mi esetünkre alkalmazva: minél többféle Jóhánylevelet beszerzünk, amelyből aztán a megkívánható mintákat össze lehessen állítani.

Szinte hallom az ellenvetéseket: ki fogja azt a községekben, az egymástól messze elszórt tanyákon összeszedni, mikor a közegeknek kémelnők kell az utiköltségeket, a községi előjárók pedig ilyesmire vajmi ritkán érnek rá, de sok esetben az erre szükséges szakemberrel nem is rendelkeznek? Aztán: ha az utóbbiakra bízunk, ki viseli a költségeket? Mindkét kérdésre megfelelek. Ha a szíves olvasó — elismerem — páratlan türelmével követ, én viszont igyekezni fogok, minél rövidebb utat bejárni:

Hiszen a beváltási közegek épen akkor járnak be a legjelentékenyebb termelőket, amikor már az új termést, nemcsak a „Magyar Dohányujság”-ból, hanem a természetben is megítélni lehet és az alkalmal utasíthatják az illető termelőket, a hol arra való dohányleveleket látnak, hogy melyik osztályból, hány csomót készítsenek és mikor hozzák azt a beváltási állomásra és hogy e tekintetben a gyanútlan mentek legyenek, az utazó beváltási közeg állítson ki nekik egy megrendelést ahol a neve a községnek, termelőnek, kertésznek s a megrendelt osztályú csomó száma befoglaltassék és az aláírásával és a hivatalos pecséttel elláttassék.

Az utazó beváltó közeg feljegyezheti: a megrendelt minták adatait és indul. A termelő, midőn a mintákat elkészítette, viszi azokat a dohánybeváltó hivatalba, vagy az illető község előjárójának, aki azokat vagy postán, vagy saját küldöncze által a beváltó hivatalhoz beküldi, ott átveszik azokat, osztályozzák, adnak róla egy ideiglenes mérlegjegyet, amelynek alapján az átvett anyag a beváltáshoz unjonnan a mérlegkönyvbe bevezetetik, hogy a termelő a dohányért járó árat megkaphassa. Ha a termelő a mintákkal késik, sürgetve lesz a beváltóhivatal által a községi előjáróság útján. Ha a postán küldetik a minta, az mint állami vagyon portómentesen elfogadtassék, ha a községi előjáró vagy a termelő avagy a kertésze által hozatik az be, számittassék a költség a beváltásnál jelenlevő előjáróknak engedélyezett utiköltségek szerint; úgy volt az régen is.

A beváltó hivatal összegyűjti a mintákat és ha ezek beérkezte után általános áttekintést nyer, összeállítja azokat a meghatározott csomómennyiségben, esetleg átcsomózással, az osztályozási szabályok lehető szem előtt tartása mellett, azonban tekintettel a termés átlagára, de különösen a valódi jó minőségre, — tehát ne a rikitó színre és kellő minőségi tulajdonokra nézve és az előjáró hatóság megszemléli és vagy jóváhagyja vagy új összeállítást rendel el.

Most már bátorodom a szíves olvasónak figyelmébe ajánlani, miszerint hogy az így lehetséges legyen, a fent előadott eljárást úgy képzelem a legczélserűbben elrendőnek, hogy ha egy körzetből minél több mintának való csomó berendeltessék. egyrésztől azért, hogy minél bővebb átlagos áttekintés nyerettessék, másrésztől, hogy azon esetre, ha a megbíráló felsőbb hatóság által kifogás tétetnek, a kifogásolt minden nehézség nélkül kicserélni lehessen, mert az elenyésző csekély hozatali költség valóban nagyon is feléri az elérendő célét.

És csak azon esetre tartanám szükségesnek a minták egy-egy példányának a központba való felterjesztését, hogy ha az különösen egyes hivatalok körzetére esetről esetre elrendeltetnék és épen azért a központi minta is összeállítassék, ez azonban egyelőre a beváltási állomáson tartassék.

Itt különösen kiemelendőnek tartom, hogy az összeállító hivatal fő igyekezete, ne úgy tűnjék ki a minta csomók által, hogy a legszebbet állított össze, amit csak kerithetett, hanem úgy, hogy lehetőleg minden egyes levélcsoomó, másféle dohányból, azaz egymástól különböző alakú és minőségű, de még az illető osztályba tartozó és lehetőleg a kétséges osztályú csomókból is egy-egy példányból álljon, mintegy tényekkel kérdést intézve, hogy jó helyre sorozta-e a kétséges osztályú csomót, vagy se? És ezen tekintetben a felsőbb hatóság adná meg a választ, jóváhagyás, vagy az ellenészrevétel írásbani megjegyzéssel a bárczán, vagy ha nagyon sok kifogása lenne, esetleg új összeállítás elrendelése által. — vagy rendelné el az illető mintának a felterjesztését felsőbb helyre, véleménye hozzáadása mellett, de az olyan kérdéses csomó sohase képezzen mértéket, az illető mintának sikerült vagy sikertelen összeállítására, hanem úgy tűnjék elő, mint a tárgy által tett kérdés, bemutatás.

Most már azt az ellenvetést hallom a fülemben zogni: Minek az a felette nagy tudakosság, avagy talán még a harangöntővel is egyenlőnek tartom magamat?

Erre védelmemre csak azt hozom fel, hogy hiszen kértem szeretettel nem ajánlok én lényeges újrat, mert tudvalevőleg még nem nagyon régen, majdnem egészen úgy volt az eljárás, amint én azt a jövőben is czélserűnek tartanám, csak egyben terek el, t. i. a felsőbb helyre való felterjesztésben, erre azonban azon ok készlet, hogy az elmaradó köteles felterjesztés által azt akarom elhárítani, ne hogy az egyes hivatalok megint a minták kitűnőségének emelése által egymást tullicizálva, a va-

lóság rovására egymással versenyezzenek, mely a legrövidebb idő alatt arra vezetne, hogy az összeállításnál minőség tekintetében megint csak ott lennének, ahol jelenleg, mert hiszen a jelenlegi állapot is úgy fejlődött és a mely megváltoztatása épen szóban forog, tehát ne jöjjünk avval egy circulus viciosusba,

Most már azon kérdés merül föl, hogy mily termelőktől képzelem hát én a mintákat szedetni, nagy, vagy kis termelőktől?

Én azt tartom, hogy kitől származnak a mintacsomók, az egészen közömbös a cél előadott módon való elérésére, sőt azon esetre, ha beváltáskor a csomókra hivatkozás történik és azok megszemléltetnek, előnyösebbnek tartom, ha sem község, sem termelő azon jelezve nincs, mert hiába, csak nagy szerepet játszik az életben a rokon- vagy ellenszenv, minek ezeket felidézni? A földolog itt a minta, megengedett átlagos, helyes volta, de nem az osztályozási szabályok minél pontosabb előtűntetése, talán valaki különös érdekében.

Akként eljárva, úgy hiszem, mindég közlelőbb jönnének a mintának a beváltott áruval átlagos egyenlőségéhez és a felsőbb hatóságnak kezében van annak esetről, esetre eszközöndő feljebb vagy lejjebb való korrektívuma.

És megint elő-előtűnik nekem a gyártási ágak szerinti beváltás — de csak úgy, mint julius havában a délibáb a pusztán!*)

X.

Néhány szó a szűz-dohány gyártáshoz.

Mióta a gondülő pipázást megszoktam, megpróbáltam már mindenféle szűz dohányt, s azon meggyőződésre jutottam, hogy mindenik elég jó illatú és zamatu, azonban két főhibája van, — először hogy égése rest, másodsor hogy csipős.

Az első hibáról most nem szólok, mivel arról más nem lehet, csupán a termelő, akikkel ezuttal nem akarok talajainknak káli szegénysége, tehát a dohány égését nagyban elősegítő káli-műtrágyák alkalmazásának szükségessége fölött vitába ereszkedni.

A második hibáról azonban annyival inkább szólok, mivel azon nagyrészen segíteni lehet.

A csipősség a dohánynak egyik főhibája, melyet minden áron el kell tüntetni, mivel legyen az máskülönbön bármily finom anyag, ha ezen rossz tulajdonsággal bír, nem ér annyit sem, mint a legközönségesebb.

Ezen hiba keletkezése először is onnan ered, hogy midőn a nyers anyagból a szűz dohány gyártásra alkalmas leveleket kiválgatják, nem ügyelnek kellőképpen arra, hogy zöld, nedves, éretlen, kocsányégett dohány ne keveredjék közzé, a mi aztán erjedés közben rossz tulajdonságát a vele érintkező anyagra is reágyázza, s az anyag részbeni megromlását idézi elő; — második oka pedig hogy a dohányt előbb

*) Czikkiró urnak eme figyelemreméltó közleményére, helyén valónak látjuk felemlíteni, hogy a mintacsomók mikénti összeállítására nézve, az orsz. m. gazd. egyes. dohányszakosztályának m. é. márc. 1-én tartott ülésén, hosszabb eszmecsere után kimondottat, hogy — amennyiben a beváltás egyöntetűsége szempontjából, az eddigi eljárástól egészen eltérni nem lehet, a doh. jöv. közp. igazg. főnöke annyiban hajlandó az eddigi eljárást megváltoztatni, hogy jövőre nem 3, hanem minden körzetből 12 legjobb termelő dohányából állítassanak össze a mintacsomók, s a szakosztály ily értelemben tett felterjesztést ez iránt a pénzügyminiszteriumhoz.

erjesztik és csak ezután — egy újabb válogatás eszközlése után — vágják fel, s mint hogy ezen procedura alatt a dohány levél törekényé szárad, a kellő nedvesség visszaadása végett vízzel kell nedvesíteni. A dohányt vízzel való kezelése pedig igen káros hatása, s ha ezen vizet nem forrhatja ki magából: a legkitűnőbb dohány is csipőssé válik.

Ezen eljárás, ha valami kitűnő ködfecskendővel eszközöltetnék, még csak hagyján volna, de mivel jobb gép nem áll rendelkezésre, a nedvesítés alatt szinte uszik a vízben a dohánylevél, a mi egyre megy a 'kilugozással'; — pedig e tekintetben lehetne javítást eszközölni, ha a Vermorel—Eclair-féle permetező (peronospora elleni fecskendő) gép sugár-csővét használnák e célra, — melylyel ajánlatomra — egy dohánygyárban kísérlet is tetetett. Ha azonban a régiak eljárását követjük és nem fermentálás után, hanem forrás előtt vágatjuk fel a dohányt, nézetem szerint ez is feleslegessé válik.

A régi emberek eljárása — emlékeztem és öreg urak elbeszélése szerint — abból állott, hogy a jó magyar dohányt levelenkint kiválogatták s az arra való anyagot levelenkint kéfével megtisztították, miáltal igen sok bacillust és baktériumot távolítottak el róla, mely szintén rossz hatást gyakorolhat a finomillatra, — az így kiválogatott, megtisztított dohányt aztán felválták és azután egy — a káposztás hordóhoz hasonló — csavarral ellátott körülbelül 1/2 méter széles és 1 méter magas ládába tömték és a csavar segítségével leszorították. Minthogy pedig e ládába tulságos sok dohány nem fért, ki volt zárva az a mostanában előforduló körülmény, hogy a dohány magasabb hőfokig erjedve megfeketedjék, vagy pedig nagyon kiszáradva heves égésű legyen, ami részint a csipősség, részint a torok szárító rossz tulajdonságának okozója, vagy esetleg kályhában fermentált anyag kesernyés tulajdonságát sajátítja el. A leszorított ládát aztán szelős s langyos helyre tették s 2—3 hónap ezen állapotban hagyták; ekkor felbontva jól feldörzsölték s a levegőn jól kiszellőztetve apró lyukú rostán kirosztálták, hogy az itt-ott képződött sárga penész és az apróbb hulladék eltávolíttassék. Tudomásom, valamint az öreg urak elbeszélése szerint, ez volna az annyira keresett és kedvelt szűz-dohány gyártás titka, melynek ha szemügyre vesszük a gondos bánás módját és hogy a víz legcsekélyebb használata is ki van zárva — hitelt kell adnunk.

Mint már a „Magyar Dohányújság“-ban nem egyszer említve volt, hogy a szivarok és papír szivarkák megkezdése folytán a pipázás mindinkább hanyatlal, azon kell tehát törekednünk, hogy a fogyasztó közönség kívánalmainak megfelelőbb anyagot szolgáltatthassunk, hogy a fogyasztásnak e tekintetben való emelkedésével, a kincstári raktárakban annyira felhalmozódott s egyedül pipa dohány gyártásra alkalmas anyagot mindinkább apasszuk.*)

Debreczen, 1893. február 24.

Borzsoy Benedek.

Adatok, Magyarország mezőgazdasági és termelési statisztikájához.

Fenti czim alatt, a földmívelésügyi m. kir. miniszterium által kiadott „Földmívelési

*) Fenti cikknek egyes állításaira nézve meg kell jegyeznünk, hogy tudtunkkal nagyon is gondosan megválogatták a teljesen érett és e célra alkalmas leveleket, — továbbá vízzel egyáltalán nem, hanem gőzzel történik a dohány nedvesítése; — a régiék nem a bacilusok és baktériumok (melyekről akkoriban még nem is igen tudtak), hanem a por eltávolítása okáért kéfélték le a leveleket; s végül a szűz dohány sem a vágás előtt, sem annak utána nem szokott fermentáltatni, mert éppen azért szűz-dohány. Szerk.

Értesítő" f. hó 12-én megjelent 11 ik számában, egy hosszabb közleményt találunk Magyarországi dohánytermeléséről, amely — egy rövid általános bevezetés után — a dohánytermelési eredményeket 10 évi átlagban és megyénkinti csoportosítva tünteti fel.

Érdekesnek találjuk, a közleményt — némi kihagyásokkal — átvenni, amint következik:

Dohány.

(B. K.) A kereskedelmi növények között, egyik legbecsebb és legértékesebb czikk a dohány. A hol csak alkalmas a talaj és égalj a dohány tevelésre, a világ minden részében termelnek. Ez a növény azonban nem képez mindenütt szabad kereskedelmi czikket; míg ugyanis egyes államokban szabadon termelhetik és forgalomba is bocsáthatják, már másutt, csak bizonyos adó lefizetése ellenében adják meg termelésre az engedélyt és a hol dohányt az állami kincstár mint jövedéki ipar-ágot kezel, ott a termelés is csak állami felügyelet mellett történhetik, vagyis a dohánytermelés ügyét szigorúan védik törvények s kötelezik a termelőt mindennemű dohány anyagnak a beszállítására, kivéve a dohánytörzseket és szárazakat, melyek meghatározott idő alatt megsemmisítendők. Ez utóbbi kategóriába tartozik a magyar dohány termelés ügye, melyet már több törvényczikk szabályozott és legutóbb is az 1887-ik törvény szigorubb formában módosított. Az 1887-ik XLIV. t. cz. kimondja kik lehetnek és mely vidéken, illetőleg mily kiterjedésű területen termelők. Törvény, szabályok és állandó ellenőrzés köti tehát a termelőt; és tényleg a dohány mint pénzügyi forrás, a kincstárnak is rendkívül, viszont azonban a termelőnek is kedvező hasznont nyújt. A termelőre megnyugtató lehet az is, hogy bármily nagy termést nyújtott földje, a kincstári jövedék köteles az átvenni, mindig három évre előre megállapított átlag árak ellenében.

Konstatálni lehet, hogy a dohánytermelők a termelésre most sokkal inkább fektetnek sulyt, mint hajdan; ez a tény, különben nem csak a mennyiség, de a minőség is feltűnően kidomborodik.

Mielőtt az aratási statisztikában használt és a dohánytermelésre vonatkozó adatok közlésére áttérnék, érdekesnek tartom a dohányjövédéki igazgatóság főadatait közölni.

Az országban 1891-ben 689 község területén termeltek a kincstár részére dohányt és a termelőik száma 13.337 volt. Hogy mily nagy területet használtak a termelők a dohánytermelésre, s hogyan alakult a dohánytermelők aránya a területhez, ez kitűnik a következő 10 évi adatokból:

Év	Termelők száma összesen	Valósággal beültetett terület, kat. hold	Hány □ölet, névelt egy-egy termelő
1882	39.662	98.066	3.959
1883	34.204	95.650	4.474
1884	31.192	94.273	4.835
1885	29.106	91.429	5.026
1886	26.754	91.036	5.444
1887	27.013	93.178	5.519
1888	20.969	87.396	6.668
1889	14.028	80.793	9.225
1890	13.186	79.599	9.669
1891	13.337	80.428	9.648

Ez adatok szerint a termelők száma közel két harmadával kevesebb most mint volt 10 év előtt. A termő terület csökken, valamivel többel, mint 18% ellenben az egy-egy termelőre eső terület fokozatosan növekedett és ma tetemesen nagyobb, mint volt 1882-ben.

A terület csökkenésének daczára is kevesebb termelő nagyobb termést szállított a kincstári jövedék részére, mint ez az alábbiakból kitűnik; ugyanis

	beültetett a kincstár
1882—1886 (öt évi átlagban)	... 450.926 mm.
1887—1891 " " "	... 504.193 mm.

Hogy mily nagy hullámszámoknak vannak kitéve az egyes évek termés eredményei, ime a 10 évi termés hozamok, mely adatok azon-

ban a kivitelre termelő engedélyesek eredményeit nem foglalják magukban.

Év	Összesen termelt métermássa	és pedig		
		szivar boríték	kerti levél	közönségesebb
1882	521.887	5.211	33.387	483.288
1883	472.998	2.940	84.899	485.153
1884	434.958	3.571	21.644	409.743
1885	497.158	3.437	24.818	468.903
1886	327.591	2.922	13.475	312.096
1887	466.661	2.436	24.887	439.738
1888	452.401	2.166	23.138	427.097
1889	522.967	3.168	23.789	496.000
1890	434.443	749	23.367	410.227
1891	644.629	1.555	30.876	612.198

Czélszerű még kimutatni a dohány után nyert jövedelmet, melyet a kincstári dohányjövédék a következőkkel állított egybe:

Átlagos termés

Év	kat. hold mm.	a beváltott dohány értéke, k. holdan, forint	Kifizetett a kincstár, a termelőknek, frtot
1882	5.32	93.38	9.402.276
1883	4.94	87.72	8.602.535
1884	4.61	78.57	7.629.385
1885	5.43	92.06	8.645.294
1886	3.59	63.81	5.969.196
1887	5.00	87.38	8.350.760
1888	5.17	89.13	7.993.439
1889	6.47	117.17	9.381.304
1890	5.45	101.55	8.271.557
1891	8.01	148.19	12.195.177

A közzétett megbízható adatok sorából kitűnik, hogy a termelőik évenként nem jelentéken jövedelmet nyernek a dohányból és különösen kedvező volt az 1891-iki évi, a mikor a kifizetett összeg még egyszer oly nagy volt, mint az 1886-iki gyenge termésű évben.

(Vége köv.)

Egy kis dohány-kronológia.

- 1496: Romanus Paine az első értekezést közli a dohányról »Cohoba« név alatt.
- 1519: A spanyolok Tabasconál felfedezik a dohányt.
- 1535: Canadában a dohányt elfüstölik.
- 1559: A dohány Európába behozatik.
- 1570: A dohány Hollandiában pálmalevél-szárból füstöltetik.
- 1585: Virginiában az angolok agyagpipák használatát látják.
- 1599: Persiában a dohány elültetik.
- 1601: A dohány Java szigetére bevitetik s Egyiptomban is megkezdődik a dohányzás.
- 1604: I. James angol király a dohányra magas adót szab.
- 1615: Németországban és Hollandiában a dohányt elültetik.
- 1616: Virginiában a gyarmatosok a dohány-növényt művelik.
- 1619: I. James megírja az ő »Counterblast«-ját, (ellenvetés a dohányzás ellen.)
- 1620: 90 fiatal leány Angliából Amerikába eladatik a termelőknél 120 font dohányért.
- 1634: Moskvában törvényszék állítatik, minden dohányzónak megbüntetésére.
- 1653: Svájcban dohányozni kezdenek.
- 1691: XII. Inocenc pápa exkommunikálja mindazokat, akik a romai szent Péter templomban dohányt burnóznak.
- 1724: XIV. Benedek pápa az előbbi bullát visszavonja.
- 1732: Marylandban a dohány törvényes forgalmi eszköz, fontonként egy angol pfennig értékben.
- 1789: Az Egyesült-Államok 90 millió font dohányt exportálnak.

A millenniumi kiállítás.

Magyarország ezeréves fenállásának nemzeti megünneplése alkalmából s az ezredéves ünnepélyek fényének emelésére, az 1896.-iki évben, Budapest fő- és szék- városban országos kiállítás fog rendezetni, amelyben a magyar dohányügy is bizonyára méltóan lesz képviselve.

A kereskedelemügyi m. kir. minister, mint az ezredéves kiállítás országos bizottságának elnöke, már megindítá az előkészületeket, s emelkedett hazafias szellemű körlevélben hívja fel a sajtót — többi közt lapunkat is — a kiállítás érdekében való közreműködésre, amely hazafias kötelességnek, részünkről a legnagyobb örömmel és teljes készséggel fogunk megfelelni.

A közönséghez intézett felhívás így szól:

A magyar állam megalapításának ezredik évfordulóját készül megünnepleni a nemzet.

Hazánk törvényhozása elhatározta, hogy az ezredéves ünnepélyek keretében országos kiállítás tartassék.

Ő cs. és apostoli királyi Felsege, legkegyelmesebb Urunk és Királyunk ezen kiállítás védnökségét elfogadni kegyeskedett.

A törvény, e kiállításnak 1896-ban, Budapesten, az illetékes ministerek és egyéb szakkörök közreműködésével leendő rendezését reám ruházta.

Kettős célja lesz ezen kiállításnak.

Első sorban emlékeztetni a nemzetet az ezredéves mult nagy eseményeire és alkotásaira és megmutatni a külföldiek is, hogy a magyar nemzet hasznos tagja volt az európai népcsaládnak a haladás együttes munkájában.

Második feladata a kiállításnak az lesz, hogy megismerjük a magyar államot alkotó összes erőket; megismertessük önmagunkkal és az idegenekkel a szellemi, anyagi és erkölcsi téren való munkálkodásnak összes vívmányait.

Felhívom az ország minden polgárát, hogy ezen feladatban a kormányt hazafiai lelkesedéssel támogassa és hozzájáruljon a nagy nemzeti mű sikeréhez.

Része fog jutni az ország minden polgárának a munkában, valamint része lesz a sikerben is.

A kiállítás sikere által növekedni fog hazánk tekintélye és fokozott lelkes bizalommal fogunk haladni a nemzeti megerősödés nagy munkájában.

A kiállítás programja felöli a nemzeti munka minden nyilvánulását; tervezete megadja a kereteket mindazok számára, a kiknek őse, vagy a kik maguk bármely téren tevékenykedtek.

A törvényhatóságok, a városok és a családok, melyekhez történelmi emlékek fűződnek, állítsák ki az okmányokat, nőtárgyakat, ereklyéket, melyek nagy események, virágzás korszakok emlékeit keltetik fel; melyek jellemzik állami szervezettünk, ősi alkotmányunk és önkormányzati életünk fejlődésének menetét, a magánéletnek egyre gyarapodott igényeit és a nemzeti erő egyéb megnyilatkozásait.

Az egyházak mutassák be működésük és tevékenységük tanúleit, történelmi emlékeiket, melyekre kegyelettel tekint a nemzet és a művészet remekeit, melyeknek megalkotása, gyűjtése és megőrzése az ő érdemük.

A tudósok, a művészek, az írók, a tanférjak, szóval a nemzet szellemi fejlődésének összes tényezői mutassák be az eszközöket, melyekkel egy évezreden át a felvilágosodást és a nemes izlést terjesztették, s a nemzet erkölceit megnevesíteni igyekeztek.

Mutassuk be, hogy Europa éléstárának földjét hogyan munkáltuk a multban, mint haladunk mindig a koral és miki-

pen érvényesítjük ma a tudomány vívmányait, hogy a nem. eti termelést fokozzuk.

Tér jut a hazai ipar összes tényezőinek, melyek a multban nem egyszerű versenyeztek a nyugot legkitűnőbb szaktársaival.

Tárják fel szorgalmuk és ügyességük műveit. Az elmúlt századok mestereinek remekeit, a napról-napra izmosodó és gyarapodó modern gyári ipar termékeit állítsuk sorba, hogy tanuságok tegyenek a magyar munka, a magyar vállalkozó szellem erejéről és versenyképességéről.

A kormány gondoskodni fog, hogy a nemzeti munka méltó keretben legyen bemutatva, hogy a kiállítók erkölcsi sikerét előmozdítsa.

Tárja ki mindenki szorgalma, izlése, leleményessége eredményeit.

Lépjünk mindnyájunk sorompóba, a kik dolgoznak észszel, kézzel vagy géppel, egyért — a hazáért!

Ám lássa a mai nemzedék, miket teremtettek az apák az uttörés sulyos viszonyai között; ám érezzük át, hogy az ősök veritéke árán megtört sima uton milyen feladatok hárulnak reánk és a jövőző nemzedékekre!

Nagy, ritka családi ünnep lesz az, melyet még nem sok nemzet ültethet meg.

Gyűljön a nemzet oda a felséges uralkodó köré, a ki hazánkat oly atyai gondnal és bölcsességgel vezette az áldásos béke utjain, a haladásnak magaslatára és a ki — egy dicső ezredéves mult hű letéteményese — oda vezeti a magyar népet egy szebb évezred küszöbére!

Budapest, 1893 február havában.

Lukács Béla s. k.

kereskedelemügyi m. kir. minuter.

IRODALOM

>Kis utmutató a trágyázás terén Német eredeti után, hazai viszonyokra alkalmazva kiadja: az országos magyar gazdasági egyesület. — Az orsz. m. gazd. egyesület, az utóbbi időben a gazdaság minden terén, rendkívüli ügybuzgó tevékenységgel és áldásos munkát fejt ki, amelynek közhasznú eredménye valóban meglepő és teljes elismerésre méltó. Ily hasznos és jó dolgot végzett a fent jelzett című füzet kiadásával is, amely kis munkának célja: a műtrágyázás ismeretét és ezzel alkalmazását általánosabbá tenni. — A zsebkönyv alaku csinos kis füzet, a talajhoz mérve utmutatást ad a műtrágyázás használatáról, s kijelöli mindennemű növényekhez az alkalmazandó műtrágya nevetek, úgy hogy az orsz. gazd. egyesület, ezen füzet kiadásával kitűnő szolgálatot tett a gazda közönségnek, mert eme kis munkából mindenki könnyű és biztos tájékozódást szerezhet a műtrágyáknak oly annyira fontos kérdésében. Lapunk tere nem engedi, hogy ezen praktikus kis műnek minden egyes lapjára kiterjeszkedjünk, s így csakis a bennünket közvetlenül érdeklő dohány trágyázásra vonatkozó részét idézhetjük, melyre nézve ezeket mondja: „**Dohány** (Tabak. Nicotiana tabacum) **Alkalmazás talaj**: Széled humuszos vályog és közepes homok talajok, áttersző, meleg altalajjal. A kötött agyagtalajon csak különösen gondos műveléssel lehet jó minőségű dohányt termelni. — **Élvetemény**: Here, gabona, kapás növény. Kerti talajban több évben is termelhető egymás után. **Trágyázás**: 75—100—150 kg/m Thomas-salak; — 75—100—125 kg/m kénsvavas káli; — 40—75—125 kg/m kénsvavas ammoniák, — vagy 50—70—100 kg/m chiliselétrum. (A háromféle sulumennyiség a kat. földanként adandó gyenge, közép és erős trágyázás arányát jelzi.) **Megjegyzés**. A dohánytermelésnél fődolog a finom és jól égő levelek előállítás, anire a trágyázás nagy befolyással van, azért minden oly trágyát, mely chlort tartalmaz, okvetlenül mellőzni kell. Ilyenek az árnyék-székürülékek, kaint, chlorkálium, amelyek — az eddigi tapasztalatok szerint — vastag le-

velű és rosszul égő dohányt eredményeznek. A ló vagy szarvasmarha trágya, közepes mennyiségben adva, nem hat hátrányosan a minőségre, ha a foszforsav és káli hiány természetesen pótolat: k és a trágyát összszel korán szántjuk alá; juhtrágyát azonban semmi esetre sem szabad a dohánynak adni, mert ettől bundaszagú és rosszul égő lesz. Legjobb a dohánynak élveteményét megrágyázni és különösen a kellő mennyiségű káli anyagot, még a dohány élveteménye alá elhinteni.

„**A kassai m. kir. gazdasági tanintézet évkönyve, 1892-ik évről.** Szerkesztette: Kovács Béla igazgató-tanár. — A 125 lap terjedelmű évkönyv teljes áttekintést nyújt a jónevű gazd. tanintézet mult évi szellemi életéről, a tanulók előmeneteléről s az intézet összes viszonyairól. Az intézetnél 8 tanár, 2 intéző, 1 főkértész és egy gazdasági segéd van alkalmazva; — a hallgatók száma volt 80, kik közül 24 volt harmadéves, s ezek közül 23 nyert végbizonyítványt. — Az évkönyv nagyrészt tevő irodalmi közlemények, az okserű gazdálkodás különböző ágának sok érdekes és közhasznú ismeretét tartalmazza, s a tett gyakorlati kísérletek eredménye pontos táblázatos kimutatásokban van feltüntetve. — A tartalmas évkönyv egyenes száfolat gyanánt szolgálhat azoknak, akik úgy odavetöleg szokták mondani, hogy: «azok a tanárok csak úgy a zöld asztal mellől beszélnek s nem a gyakorlatból merítik sz alapos tudományukat», no tehát ezek a jeles dolgozatok nem csak a zöld asztal mellől, hanem a szabad föld természetből vannak gyűjtve s a leggyakorlatibb módon ép oly alaposan mint tanulásosan összeállítva.

„**A Mezőgazdasági Szemle** — Cserháti Sándor és dr. Kosutány Tamás m. övéri gazd. akadémiai tanárok havi folyóiratának ez évi III. (márczius havi) füzete a következő gazd. tartalommal jelent meg: **Eredeti közlemények**: A kötött forgalom birtok hazánkban. Hensch Árpád. — Kendertelmeletünk Deutsch Arthur. — Az úgynevezett «bivalorkorcok» kérdéséről. I. Dr. Szentkirályi Ákos. — Az arató- és kevelőgépek költségei. Karl Rezső. — Termelési kísérletek tengerifajtaikkal. Rovara Frigyes. — Műtrágyázás czukorra alá. I. Vilax Ferencz. — A magyar gazdasztek jó öje. III. Póky Dező. IV. Schmitzer Nándor. **Irodalmi szemle**: Baranyok bízalása. A polyva takarmány értéke a szalmához viszonyítva. Élő állatok becslése azok eladásánál. A fejős tehének etetése Észak-Amerikában. A hizott állat sulyvesztése vasuti szállítás folytán. Só a sertéseknek. A borjászra legalkalmasabb idő. A konyhasó befolyása a tejelválasztásra. Az istálló hőmérsékletnek a tejelválasztásra gyakorolt befolyása. Gastrotomia vemhes üszőnél. Méli amputatója. A zöldségfélék gazdasági termelése. Adatok a nitrogénnek a talaj által való megkötésére nézve. A düppli gazdaságban 1891-ben: zöldtrágyázással elért eredmények. A trágya kezelése homokos vidékeken. Egy új nitrogénygűjtő növény. A gabona raktározásánál végbemenő élettani folyamatokról A burjonvívárgás és a gumóképzés. A loccomobilokról. Meszes talajra való amerikai szőlők. Apró közlemények. — Vegyes. — Könyvismertetés. — Levél szekrény. — Özetlen szemle. — A „Mezőgazdasági Szemle” előfizetési ára: egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr. Ezen jeles. tartalmas folyóiratnak egyetlen okserű gazdánál sem volna szabad hiányozni.

„**Magántisztviselők lapja**” cím alatt, egy új társadalmi és közzgazdasági hetilap indult meg a fővárosban, Kondor Alfréd szerkesztése mellett. A lap célja: a magántisztviselők országos nyugdíjintézete érdekében megindult s a közélet legkitűnőbb vezérferriai által pártfogolt országos mozgalomnak életet adni s az ország összes magántisztviselőinek érdekeit felkarolni és képviselni. A cél kétségkívül közhasznú és pártolásra érdemes, — az eszme nemes és kitűnő, s így bizonyára sikert is fog aratni, — amit részünkről is melegen óhajtunk. — A

lap első száma — ismert nevű jeles írők közreműködésével — tartalmasan, érdekesen van összeállítva. — A lap előfizetési ára egész évre 6 frt; — szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Váci-körút, Paris szálloda.

VÉGYESÉK

Mai számunkhoz utalvány lapokat melléklünk azon t. előfizetőink részére, akiknek előfizetése márczius hó végén lejár, kérve az előfizetés mielőbbi megújítását. — A múlt évről hátralékban levőket pedig — akik mind eddig sem az előfizetést meg nem újították, sem a lapot vissza nem küldték — levelező lapon hátorkodunk a lejáratra figyelmeztetni és felkérni, hogy hátralékaikat rendezni, illetve az előfizetést megújítani méltóztassanak.

Rakovszky István országgyűlési képviselőt, a magyar agrár-politika lelkes hívét, a hazai dohányügy egyik kitűnőségét s lapunknak nagyrabecsült jóakaróját, ő Felsője a kiraly, f. é. február 15.-én kelt s a hivatalos lapban f. hó 7.-én közölt legfelsőbb kézirataval, a magyar állami számvényszék elnökévé nevezte ki. — Örömmel sietünk kinevezetéséhez szerencsekívánatainkat kifejezni, szívből óhajtva, hogy kitűnő tehetségét, ritka tevékenységét, s nemes lelkének oly sok szép tulajdonait, a haza és a közjó érdekében, ezentul még fokozatban mérveben, eredményekben gazdagon érvényesíthesse, s megérdemelt magas állását hosszú évek során át boldogan élvezhesse. — egyszerűen kérve őt, hogy a hazai dohányügy, valamint lapunk iránt tanúsított eddigi becses érdeklődését, továbbra is fentartani kegyeskedjék.

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök: *Kryga Károly* eszéki dohányáruraktári ellenőrt, az eszéki dohányáruraktárhoz II. oszt. dohányáruraktári kezelővé, *Szemkál Alajos* pénzügyminiszteri számszítetpedig ugyanazon dohányáruraktárhoz II. oszt. ellenőrré nevezte ki.

A pápai dohánygyár. A város által a kincstár részére díjtalanul átengedett dohánygyári telken, az építkezési előkészületek javában folynak. A mérnökök kimérték az épület alapzatát, s a múlt héten már a fundamentum asatása is megkezdetett.

A múlt évi dohánnyertermés Deliben — az onnan érkezett tudósítások szerint — mennyiségileg nem igen kedvezőleg űrtött ki, amennyiben majdnem valamennyi űltetvényen jóval kevesebb volt a 92-diki termés hozama, mint az előző évben. A múlt évi összes termés már átment a fermentáláson s részben már szortírozásra is van, úgy hogy a csomagolás és hajóra szállítás kezdetét veheti. 1893.-ra általában ugyanannyi terület mennyiség beültetése szándékolatik, melynek hozama — rendes körülmények közt — mintegy 140.000 csomagra tehető. Attól tartanak, hogy ez évben is megint fellép a dohánnyok on az ugynevezett "Bibit-betegség," mely bizonyos penészgombától ered, ez pedig végzetes kimenetelű lehet az egész deli-i dohánnyertermelésre.

A havannai szivargyárosok keservezen panaszkodnak a Mac-Kinley-bill hatása miatt, amelynek következtében az Egyesült-Államokkal az űzlet rendkívül lehangyatlott, annyira, hogy például egy gyáros, aki előbb évenként 12 millió darab szivart szállított az Egyesült-Államokba, most alig 3 millió darabot tudott kivinni. Az elnök változatlanul reméli a gyárosok, hogy a szivar bevételi vám olcsóbb lesz, a mi azonban még több mint kérdéses dolog. — San Juan és Martinez vidékén, hol már nagyon is hosszan tartó volt a szárazság, végre beállt az esőzés, melynek folytán az előző évinél jobb termésre nyílik kilátás. — Remates de Guane és Los Palios vidékén sokat ígérő a termés; — Santiago, Yara, Gijara és Manzanilla, valamint általában a keleti részeken a termés jó, de mennyiségére kevés.

Helyreigazgatások. Lapunk múlt számában egy pár — sajtóhibából eredő — tévedést kell helyreigazítanunk. Nevezetesen: *Kállay András* főispánunk „A dohány száritás”ról szóló közleményében, az első oldal, első hasáb, második bekezdés, hetedik és nyolcadik sorában, hibásan áll: „hívtelvény”, „láb” — *sukk* — helyett. Vagyis a kérdéses mondat így igazítandó ki: — A száritó ágakok rendszerint nyolcz láb magasak, úgy hogy a száritó rudak rajtok őt láb magasságban helyezhetők el. — Továbbá — *Moskovitz Mór* urnak „Pár szó, a dohánnyertermésnek javításához” című cikkében, az ötödik oldal, első hasáb, első bekezdés, kilencedik sorában, ahol arról szól, hogy hány köbméter űrtartalmu paja szükséges, hibásan áll: „500”, „50” helyett. Vagyis a kérdéses mondat így igazítandó ki: — Tapasztalásom szerint — szükséges, hogy a termelők ne csak a doh. jövedék által egy-egy kat. holdra megszabott 100 köbméter űrtartalmu helylyel rendelkezzenek, hanem 50%-al — vagy ha ezen felül: még jobb — több űrtartalmu helylyel.

A gazdák és erdészek nyugdíj szövetkeztének alapszabálytervezetét a gazdatiszti segélyegyesület igazgató választmánya f. hó. 16-an tartandó űlésén állapítja meg végleg, mely után az mindazoknak, kik a nyugdíj szövetkeztbe való belépésüket bejelentették, megküldetik, hogy a husvét táján tartandó alakuló közgyűlésig áttanulmányozhassák és esetleg észrevételeiket megtehessék. — Mind azok tehát, kik magukat a belépésre elhatározták, saját érdekében cselekszenek, ha belépési szándékukat a kitűzött hatánapig f. h. 25-ig, a gazdatiszti segélyegyesület irodájában (Budapest „Köztelek”), bejelentik, hogy az alapszabály tervezetét idejékorán megkaphassák. Különös érdeklődést keltett a nyugdíj szövetkezt a magán erdősítetek és erdészeti alkalmazottak körében, kiknek belépése nagyobb számban várható. Ismételné figyelmeztetnek az érdeklődők, hogy az alakulás után belépők már 10 frt. beiratási díjat fognak fizetni, melytől a most belépők fel vannak mentve. A gazdatiszti segélyegyesület, mely a nyugdíj szövetkezt előkészítésével foglalkozik, a tervezet és táblázatok szétküldését már befejezte. Azoknak, kik ily űzletet nem kaptak volna és a szövetkezt iránt érdeklődnek, kívánatra szívesen küld táblázatot és nyilatkozat mintát.

Gyapju vásár. A „Miskolci Hírlételek” részvénytársaság — hozánk beküldött értesítése szerint — a miskolci gömöri-pályaudvarral vasuti csatlakozásban levő saját területén épített áru és terményraktárában, gyapju leraktározásra és egy gyapjuvásár tartására nézve berendezéseket tett, s ebből kifolyólag felhívja a gazdaközönséget, valamint a gyapju kereskedéssel foglalkozókat, hogy a miskolci, f. évi június 7-dikén tartandó gyapjuvásáron vegyenek részt gyapju termelésük beszállításával, melyre az áru $\frac{3}{4}$ értékéig kölcsönt is nyújt a nevezett intézet, s levelbeli megkeresése e tárgyban kimerítő fevilágosítással szolgál.

Dohánnyag. Eredeti számoshátí, valamint gálócsi és persa sah-tabak d'or — 1892. évi termésű — dohánnyagvak kaphatók, lapunk szerkesztőségében.

Szerkesztői űzenetek.

A tektis beállítóléigylő és beállító hivatali kezelő urakat egész tisztellett felkérjük, hogy a köztűzűkbeli 1892-diki termés beavallási eredményeit feltűntetők — minél részletesebb — adatokat, lapunkban leendő közlés végett, kegyeskedjenek beküldeni.

Mélt. gróf Keglevich Gábor urnak, Egres-Káta. Köszönettel vettük az utalvánnyal küldött egész évi előfizetési űszeget. Az előfizetés jövő évi febr hó végén jár le.

Főtűz. Ambrus József piébános urnak, Kis-Orosz. A napokban vett becses levelére — addig is mag magán levelében válaszolhatnánk — egyelőre csak annyit jegyzünk meg, hogy igenis, létezik igazság és méltányosság. — Szívélyes űdvözet!

Tek. Újhelyi Tamás urnak, Balkány. A kérdéses melegágy takarók tárgyában irtunk az illető cözegnek, — különben magán levelében is válaszoltunk.

Tek. Bakó János tisztartó urnak, Tápó-Györgye. Az utalványt köszönettel megkaptuk, — az előfizetés szeptember 1.-éig lett megújítva.

Tek. Braun Sándor urnak, Heves. Becses megkeresése folytán, a második lap példány küldését be-szűntettük.

Tek. Lichtenberg Mór urnak, Szeged, — és Tek. Roehltz és Friedman urnaknak, Kis-Báka. A köszönettel vett egész évi előfizetési díjjal, az előfizetés jövő évi február hó végéig újítottuk meg.

Tek. Szénázy Lajos urnak, Jászladány. Az év végéig járó előfizetési űszeget köszönettel megkaptuk. A lapot ezentul a kívánt címre küldjük.

Tek. Níkházy László urnak, H.-Szt.-András. A félévi előfizetési díjat köszönettel nyugtázzuk. Az előfizetés augusztus végén jár le.

M. K. urnak, Kolozsvár. Gazdasági és vetemény-magvak beszerzésére, legjobban ajánljuk, a jó hírnévnek űrrendő *Haldek Ignác* fővárosi magkereskedő cözegt, (Budapest, Károly körút 9. sz.)

Tek. Moskoviz Mór urnak, Zófi-tanya. A megújított előfizetés augusztus végéig terjed. A sajtóhibát rektifikkáltuk.

Tek. Krampera János urnak, Budapest. Szívesen veszköz jőző tárczáczikkének ígért folytatását.

Tek. Borzovay Benedek urnak, Debreczen. Köz-lendők halmaza miatt, becses cikkét csak némi rövidítéssel adhattuk. Mások is szívesen látjuk.

Tek. Gosztynyi Kálmán urnak, Boczorád. Az előfizetés ez év végéig rendben van. A kéri. számat elküldtük.

X. — Szeged. Köszönnük újabb becses közleményét. Magán levelében bővebben.

Tek. Hoffmann H. gó m. kir. dohánnyári tiszt urnak, Selmeczbánya Becses megkeresése e helyt röviden csak annyit, hogy hazánkba a dohánnyat némelyek szerint Apafy Mihály erdélyi fejedelem, mások szerint Bornemisza Pál erdélyi püspök hozta be; 1568. körül. — Levelében majd részletesen tudatni fogjuk.

Budapesti közti vaspálya-társaság.

Hirdetmény.

A budapesti közti vaspálya-társaság

XXVII.

rendes közgyűlése

folyó évi márczius hó 25-én délelőtti 10 órakor, az evang. iskola-épület dísztermében, (IV. ker. Sütő-utca 1. sz.) fog megtartatni.

Napirend:

1. Igazgatósági évi jelentés; előterjesztése az 1892. évi zárszámadásnak és mérlegnek, s a felügyelő bizottság erre vonatkozó jelentésének, az űsztelék megállapítása, határozat a felmentvény megadása érdekében.

2. Előterjesztések a hálózat kiterjesztése tárgyában.

3. Netaláni egyéb indítványok a t. cz. részvényesek köréből, a mennyiben alapszabállyszerint (8 nappal a közgyűlés előtt írásban) fogának az igazgatóságnál bemutatatni.

Szavazati jogot adnak a társaság közgyűlésein (alapszabályok 15. és 20. §§.) egyaránt a társaság részvényei s illetőleg űlvezeti jegyei, ha leg-olább négy nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál letéteményeztetnek, de a névre szóló részvények és űlvezeti jegyek csak annyiban, amennyiben a részvénykönyvben 45 nap óta vannak a letevők saját neveire írva.

Felkértenek tehát a t. cz. részvényesek urak, kik a jelen közgyűlésben résztvenni óhajtának, mielőtt a czimleteiket a szelvényekkel együtt, bezárólag f. évi márczius 21-ig az igazgatóságnál (VI. ker., Andrassy-ut 9. sz.) d. e. 9. 12-ig, d. u. 4—5 óra közti tétvény mellett letenni méltóztassanak, hol a szavazati igazolványokkal egyidejűleg az előterjesztendő zárszáma és mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése is lesz átvetve.

B u d a p e s t, 1893. évi márczius 6-án.

A

magyar ipar és kereskedelmi bank részvénytársaság

1893. márczius hó 24-én, délután 4 órakor

Budapesten, az intézet saját helyiségében

(Nádor-utca 4. sz. a.) tartja meg

II-ik rendes közgyűlését.

1-1

Egeresi

gipsz és műtrágya-gyár

Kramer J.

ajánlja saját gyártmányu. elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: csontliszt-, amoniak-, káli- és phosphorit - superphosphátokat, párolt csontlisztet, trágyafőzst, kén-savas-kalit, chilisalétromot. Thomas-salakat stb.

**Különleges dohánytrágyának pedig: kén-savas-kali superphosphátot. Talajelemzések díjmentesen eszközöl-
tetnek.**

Mindenemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál a gyár központi irodája **Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám** a hová a levelek és megrendelések is intézendők.

A

kőolajfinomítógyár-részvénytársaság

Igazgatóság: Budapesten, V., Zrinyi-utca 4.

ajánlja fiumei gyárában készített elismert jó minőségű

phosphorsavas **Mütrágya** gyártmányait

u. m. phosphorit, superphosphat és csontliszt superphosphat

jutányos feltételek mellett.

Ismertető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

SZÁVOSZT ALPHONS

magkereskedés és gazd. cikkek üzlete

Budapest, V. kerület, Arany János-utca 11. szám.

ajánl szavatolt minőségű

Takarmányrépamag-fajokat

„Azurin“ rézgálicz, szóda

Vermorel-féle „ECLAIR“ permetező.

„AZURIN“ olcsóbban, mint bárhol
kgja 1 forint 30 kr.

nagybani vételnél megfelelő árengedmény.

Luczerna, lóhere, fűmagvak, gépolaj, kocsikenőcs, zsákok,

ponyvák, carboleum stb. gazdasági cikkek.

Gazdasági, konyhakerti és virágmagvak legjobb minőségben.

Árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve.

2-6

Világhírű, új, szabadalmazott harangczimbalom.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetve, a párisi, linzi, komáromi, szegedi, stb. kiállításokon.

Ezen legújabb szerkezetű cimbalmain, erőteljes szép hangjuk, tartós hangolásuk, valamint csinos alakjuk és szolid kiállításuk folytán, mindenütt köztetszésben részesülnek.

Tömeges produkció, kiváló munkaerők csoportosítása, teljesen kiszáradt és kitűnő minőségű fa s a szükséges minden egyéb anyagok raktári készlete, és a cimbalom készítésben szerzett sokoldalú tapasztalataim folytán, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy felülmulhatlan jó minőségű cimbalmokat készíthetek.



Úgy szintén a legolcsóbb árakon adhatok nagy választékban lévő, úgy saját mint külföldi gyártmányú mindennemű vonós-, ütő-, fűvő- és pengető hangszereket; valamint zongorákat, harmoniumokat és harmonikákat is dús választékban tartok raktáron.

Nemkülönben mindennemű javítások, átalakítások, hangolások, ipartelepemen szakszerű pontossággal, mérsékelt árakon eszközöltnék

Nagyobb összegű bevásárlásnál részletfizesítési üzlet is köttetik. — Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik. Tisztelettel

VARJU KÁROLY, cs. és kir. szabad. hangszerész, Budapest, VIII. ker., Kerepesi-út 57. sz.